

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ ТА СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ

Кохан І. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів*

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Банківський сектор трансформується в сучасних умовах внаслідок розвитку технологій і продовжує зростати та розширюватися. Цифрові технології дозволили банкам пропонувати широкий спектр фінансових послуг клієнтам через онлайн-платформи, мобільні програми та інші цифрові канали, дозволяючи клієнтам зрозуміти вигідність запропонованих переваг та вибирати між різними планами та пакетами. Діджиталізація банківського бізнесу є одним із ключових трендів сучасної фінансової індустрії. В умовах стрімкого розвитку технологій і змін у поведінці споживачів банки змушені адаптуватися до нових реалій, впроваджуючи цифрові рішення для оптимізації процесів та мінімізації ризиків, включаючи проблемні кредити.

Діджиталізація банківського бізнесу передбачає впровадження сучасних цифрових технологій, таких як блокчейн та штучний інтелект (ШІ), тобто: блокчейн дозволяє забезпечити прозорість і безпеку фінансових транзакцій, зменшуючи ризики шахрайства та підробок, а штучний інтелект може бути використаний для автоматизації рутинних процесів, таких як обробка запитів клієнтів, аналітика даних та управління ризиками.

Інтернет-банкінг та мобільні додатки стали невід'ємною частиною сучасних банківських послуг. Вони дозволяють клієнтам здійснювати фінансові операції в будь-який час та з будь-якого місця, підвищуючи зручність і доступність послуг. Інтернет-банкінг забезпечує доступ до рахунків, можливість переказу коштів, оплату рахунків та багато інших послуг. Мобільні додатки надають ті ж самі функції, але з додатковими можливостями, такими як використання біометричних даних для входу, миттєві сповіщення про транзакції та інтеграція з іншими мобільними сервісами.

Віртуальні консультанти та чат-боти, засновані на технологіях штучного інтелекту, допомагають банкам забезпечувати цілодобову підтримку клієнтів, знижуючи навантаження на кол-центри та підвищуючи рівень обслуговування. Вони можуть відповідати на запитання

клієнтів, проводити фінансові консультації та надавати інформацію про продукти та послуги банку.

Віртуальні консультанти можуть автоматично вирішувати поширені проблеми, направляючи клієнтів до відповідних ресурсів або спеціалістів. Чат-боти забезпечують миттєву відповідь на запити клієнтів, зменшуючи час очікування та підвищуючи рівень задоволеності клієнтів. Застосування аналітики та великих даних дозволяє банкам більш точно оцінювати кредитоспроможність клієнтів. Завдяки збору та аналізу великої кількості даних про доходи, витрати, кредитну історію та інші фактори, банки можуть краще передбачати ризики неповернення кредитів та відповідно регулювати умови кредитування.

Аналітика даних допомагає банкам ідентифікувати потенційно проблемних клієнтів та приймати рішення щодо надання кредитів на основі більш повної інформації. Впровадження сучасних технологій у процеси оцінки ризиків дозволяє банкам автоматизувати та прискорити процедури аналізу кредитних заявок. Зокрема, використання алгоритмів машинного навчання допомагає швидко виявляти потенційно проблемних клієнтів та приймати обґрунтовані рішення щодо надання кредитів.

Проблемне кредитування для банку знижує рейтинг його кредитного портфеля, а й відповідно зацікавленість клієнтів у тому, щоб в майбутньому обирати його для співпраці щодо одержання коштів у тимчасове користування.

Також варто врахувати масштабний вплив проблемної заборгованості на банківський капітал. Існує пряма кореляція між непрацюючими кредитами та резервами – зі збільшенням кількості позик, які вчасно не будуть погашені, збільшуються і обсяги відрахування в резерви для того, щоб покривати втрати за подібними операціями. Таким чином, під кожен кредитний ризик банк зобов'язаний віддавати частину ресурсів зі свого капіталу, що є абсолютно не раціональним використанням його ресурсів.

Для того, щоб впроваджувати будь-які заходи щодо зменшення кількості проблемних кредитів, слід дослідити, які ж умови вплинули на їх виникнення. Низка подій, що є причиною занепаду фінансової дисципліни держави, безумовно впливають на кредитну активність фінансових інституцій.

До зовнішніх аспектів не виконання умов договору банківського кредитування, причиною яких стали макроекономічні чинники є вимушена міграція громадян, масове безробіття, інфляційні процеси, коливання валютного курсу, економічний спад, політична ситуація [1].

До групи факторів, що виникли через дисбаланс у банківській системі і які є причиною збільшення відсотка непрацюючих кредитів

належать: заходи Національного банку України щодо банківського регулювання у сфері кредитування (оцінка якості активів, націоналізація), надмірна залежність кредитних коштів від зовнішніх джерел фінансування, недостатність контролю за сплатою заборгованості, неправильно сформований кредитний портфель,

Фактори, які слід класифікувати до тих, що виникли під впливом внутрішньої політики установи належать: недостовірність у інформації щодо кредитоспроможності особи, а також наявних ресурсів у неї, недостатність контролю в супроводженні кредитів

Системи моніторингу кредитного портфеля дозволяють банкам постійно стежити за станом виданих кредитів та вчасно виявляти проблемні ситуації. Завдяки цьому можна вживати заходів для запобігання дефолтам, таких як реструктуризація кредитів або надання додаткових консультацій клієнтам. Моніторинг кредитного портфеля дає змогу банкам виявляти проблемні кредити на ранніх стадіях та вживати відповідних заходів для мінімізації втрат, а управління кредитним портфелем передбачає активне управління ризиками, включаючи перегляд умов кредитування та адаптацію стратегії до змін у ринку [2].

Аналізуючи вітчизняний досвід боротьби з проблемною заборгованістю, виділимо основні напрями над якими потрібно працювати у перспективі для покращення тенденцій управління проблемними кредитами:

1. Створення якісних підрозділів всередині установи по роботі з урегулювання питань пов'язаних з проблемними кредитами;
2. Співпраця з колекторськими компаніями;
3. Збільшення вимог щодо майнового стану позичальника;
4. Проведення ретельного відбору працівників та їх подальше навчання у сфері надання ресурсів у тимчасове користування;
5. Удосконалення законодавчої бази по регулюванню кредитного процесу;
6. Спрощення процедур списання та продажу активів.

Діджиталізація банківського бізнесу є невід'ємною частиною сучасної фінансової індустрії, яка сприяє покращенню якості обслуговування клієнтів та підвищенню ефективності роботи банків. Впровадження цифрових технологій дозволяє банкам мінімізувати ризики, пов'язані з проблемними кредитами, за рахунок використання аналітики, великих даних та автоматизації процесів оцінки ризиків. Крім того, важливу роль відіграють системи моніторингу кредитного портфеля та підвищення фінансової грамотності клієнтів, що сприяє стабільності та надійності банківського бізнесу.

Література:

1. Prykaziuk N., Zahorodniuk Y. MODERN APPROACHES TO PROBLEM LOAN MANAGEMENT IN BANKS. *Black Sea Economic Studies*. 2022. № 73. URL: <https://doi.org/10.32843/bses.73-16> (дата звернення: 05.07.2024).

2. Болгар Т. М. Управління проблемними кредитами вітчизняних банків у сучасних умовах господарювання. *eNUPPIR «Electronic National University «Yuri Kondratyuk Poltava Politechnic» Institutional Repository: Головна сторінка*. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/1364/1/Стаття%20Бізнес%20інформ%202014.pdf> (дата звернення: 05.07.2024).

ПОНЯТТЯ ТА НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Кохан Н. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Навчально-науковий юридичний інститут
Прикарпатського національного університету імені Василя
Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

Генеративний ШІ відкрив захоплюючі можливості у сфері зображень та відео. Його можливості маніпулювання та трансформації відкривають нові шляхи для художнього самовираження, створення контенту та імерсивного сторітелінгу.

Оскільки ця технологія продовжує розвиватися, важливо відповідально використовувати її можливості та забезпечувати її позитивний вплив на суспільство.

Moxim Agadi

Результати міжнародного опитування щодо використання штучного інтелекту в юридичній освіті, яке проводилося в 2024 році [1], показують значне збільшення використання штучного інтелекту в юриспруденції. Він застосовується від написання юридичних текстів до юридичної практики. Таке використання відбувається як здобувачами, так і практиками. Така ситуація засвідчує факт, що штучний інтелект швидко інтегрується у юриспруденцію, є в ній